

I. अधः प्रदत्तमनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ।

जीवने समयः एव सर्वाधिकः मूल्यवान् भवति । व्यतीतस्य समयस्य एकम् अपि क्षणं केनापि प्रयत्नेन पुनः प्राप्तुं न शक्नोति कोऽपि जनः । अतः प्रत्येकं क्षणस्य सदुपयोगः करणीयः मनसा सावधानेन सर्वैः जनैः विशेषतः विद्यार्थिभिः । यथा वयम् आर्जितस्य धनस्य एकैकस्य पणस्य व्ययं सम्यक् विचार्य कुर्मः तथैव एकैकस्य क्षणस्य अपि सदुपयोगं विवेकेन कुर्याम । एकः अपि क्षणः वृथा न यापनीयः । असावधानेन मनसा आलस्येन च निरर्थकं नीतः समयः असफलतायाः पश्चात्तापस्य च कारणं भवति । यः मानवः समयस्य महत्त्वम् अवगच्छति तस्य सदुपयोगं च करोति स एव महान् भवति ।

१. मानवः कस्य सदुपयोगं कृत्वा महान् भवति ?

- 1) समयस्य   2) धनस्य   3) मनसः   4) पश्चात्तापस्य

२. सर्वाधिकः मूल्यवान् कः ?

- 1) विशेषतः   2) विवेकः   3) पश्चात्तापः   4) समयः

३. एकैकस्य क्षणस्य सदुपयोगं केन कुर्याम ?

- 1) मनसा   2) पश्चात्तापेन   3) धनेन   4) विवेकेन

४. “ मनसा ” इत्यस्य विशेषणपदं गद्यांशे किं प्रयुक्तम् ?

- 1) सावधानेन   2) सदुपयोगः   3) करणीयः   4) प्रत्येकम्

५. “ उद्यमेन ” इति पदस्य विलोमपदं गद्यांशे किं प्रयुक्तम् ?

- 1) विवेकेन   2) सावधानेन   3) आलस्येन   4) प्रयत्नेन

II. अधः दत्तेभ्यः समयसम्बद्धप्रश्नेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

6) संयुक्ता सपाद अष्टवादने अल्पाहारं स्वीकरोति । “ सपाद अष्टवादने ” इत्युक्ते .....

- 1) ६-१५   2) ८-१५   3) ३-१५   4) ४-१५

7) नारायणः सार्धषड्वादने योगं करोति । “ सार्धषड्वादने ” इत्युक्ते .....

- 1) ५-३०   2) १-३०   3) ३-३०   4) ६-३०

8) लता .....(७-५५) दूरदर्शिनीं पश्यति।

- 1) सार्धसप्तवादने   2) पञ्चाधिक सप्तवादने   3) पञ्चोन अष्टवादने   4) पञ्चोन सप्तवादने

III. अधः दत्तानि रिक्तस्थानानि पूरयितुं विकल्पेभ्यः समुचितम् अव्ययपदं चिनुत ।

9) ----- माधवी जन्मदिवसे मधुरं खादति ।

- 1) अतः   2) इव   3) नूनं   4) इति

10) ----- दिलीपः इति एकः महाराजः आसीत् ।

- 1) सम्प्रति   2) यावत्   3) आगामि   4) पुरा

11) संस्कृते गीतं गायन्तु -----शिक्षकः वदति ।

- 1) इति   2) मा   3) तावत्   4) इव

12) अद्य मङ्गलवासरः अस्ति । ----- सोमवासरः आसीत् ।

- 1) परह्यः   2) श्वः   3) परश्वः   4) ह्यः

IV. अधः प्रदत्तेभ्यः शब्दरूपप्रश्नेभ्यः निर्देशानुसारं विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

13) “ पितृ ” शब्दस्य सप्तमी-द्विवचनम् .....

- 1) पितरोः   2) पित्रोः   3) पितृभ्याम्   4) पितरौ

14) वाचा - वाग्भ्याम् - .....

- 1) वाचाः   2) वाचभिः   3) वाचैः   4) वाग्भिः

15) “ युष्मद् ” शब्दस्य पञ्चमी - एकवचनम् .....

- 1) त्वत्   2) युष्मत्   3) मत्   4) अस्मत्

16) “ तिसृ ” शब्दस्य पुलिङ्गे प्रथमा – बहुवचनम् .....

- 1) त्रयः 2) त्रीणि 3) तिस्रः 4) त्रीनि

17) “ मनांसि ” इत्यस्य विभक्तिः वचनञ्च .....

- 1) प्रथमा - बहु 2) तृतीया - बहु 3) षष्ठी - बहु 4) सप्तमी - बहु

V. निर्देशानुसारम् सन्धिसम्बद्धप्रश्नेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

18) धनिकोऽपि इत्यत्र ..... सन्धिः ।

- 1) विसर्गः 2) परसवर्णः 3) घृत्वः 4) श्रुत्वः

19) “ नीरोगः ” इत्यत्र सन्धिविच्छेदः।

- 1) नी + रोगः 2) निर्+ रोगः 3) नीर्+ रोगः 4) नि + रोगः

20) “ भवनम् ” इत्यत्र ..... सन्धिः ।

- 1) पूर्वरूपः 2) यण् 3) अयादिः 4) परसवर्णः

21) शिक्षकः “ बालकाः + अत्र ” आगच्छन्तु इति वदति ।

- 1) बालका अत्र 2) बालकोऽत्र 3) बालकात्र 4) बालकास्त्र

22) कृष्णशब्दः अजन्तः शब्दः।

- 1) अज + अन्तः 2) अच् + अन्तः 3) अजा + अन्तः 4) अज् + अन्तः

VI. अधः प्रदत्तेभ्यः व्यावहारिकपदावलि-सम्बद्धप्रश्नेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

23) संस्कृते एतस्य नाम.....

- 1) चालनी 2) पादांशुकम् 3) कटिपट्टः 4) निशांशुकम्

24) गृहे मशकः नास्ति। रेखाङ्कितस्य चित्रं .....

- 1) 2) 3) 4)

25) एतस्य संस्कृतनाम .....

- 1) मृदङ्गः 2) मर्दलः 3) वीणा 4) नादस्वरः

26) यात्रिकः लोकयाने यात्रां गच्छति । रेखाङ्कितस्य चित्रं .....

- 1) 2) 3) 4)

27) इत्यस्य संस्कृतनाम .....

- 1) चालनी 2) मिश्रकम् 3) बाष्पस्थाली 4) रसनिष्पीडकम्

VII. अधः प्रदत्तेभ्यः धातुरूपप्रश्नेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

28) “अकुर्व ” इत्यस्य -----पुरुषः ----- वचनञ्च ।

- 1) उत्तम – एक 2) प्रथम – द्वि 3) उत्तम – द्वि 4) प्रथम – एक

29) “ दृश् ” धातोः भविष्यति – मध्यमपुरुष – द्विवचनम् .....

- 1) द्रक्ष्यतः 2) द्रक्ष्यथः 3) द्रक्ष्यावः 4) पश्यथः

30) “ वर्तस्व ” इत्यत्र लकारः .....

- 1) लङ् 2) लट् 3) लोट् 4) लिङ्

31) “ अस् ” धातोः विधि लिङ् – प्रथमपुरुषस्य एकवचनम् .....

- 1) अस्ति 2) स्यात् 3) आसीत् 4) अस्तु , स्तात्
 32) पठ् – पठिष्यति , खाद् – खादिष्यति , लिख् - -----
 1) लिखिष्यति 2) लिखति 3) लेखिष्यति 4) लेखिष्यति

VIII. निर्देशानुसारं विकल्पेभ्यः समुचितं प्रश्नवाचकं चिनुत ।

- 33) जले पञ्चाशत् मत्स्याः सन्ति । रेखाङ्कितस्य इत्यस्य प्रश्नवाचकः.....।
 1) कुत्र 2) कुतः 3) किम् 4) कति
 34) माता गृहे अस्ति। रेखाङ्कितपदस्य प्रश्नवाचकः .....।
 1) कुत्र 2) किमर्थम् 3) कदा 4) कथम्
 35) बालकाः क्रीडनार्थं क्रीडाङ्गणं गच्छन्ति। रेखाङ्कितस्य प्रश्नवाचकः .....।
 1) कुत्र 2) कदा 3) किम् 4) किमर्थम्
 36) एतस्याः नूतनशाटिकायाः मूल्यं ..... ?
 1) कदा 2) कुतः 3) कुत्र 4) कियत्

IX. निर्देशानुसारम् अधः प्रदत्तेभ्यः समाससम्बद्धप्रश्नेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

- 37) शिवाजी महाराजः महान् च असौ वीरः च । रेखाङ्कितपदानां समस्तपदम् .....
 1) महाभक्तः 2) महान् वीरः 3) महावीरः 4) महाराजः
 38) द्वन्द्वसमासस्य उदाहरणं ..... ।
 1) लवकुशौ 2) पञ्चपात्रम् 3) रामभक्तः 4) असत्यम्
 39) रूपस्य योग्यम् – इत्यस्य समस्तपदम् ..... ।
 1) सचित्रम् 2) अनुरूपम् 3) उपरूपम् 4) योगरूपम्
 40) मधुराणि फलानि यस्मिन् सः इत्यत्र ..... समासः।
 1) द्वन्द्वः 2) तत्पुरुषः 3) बहुव्रीहिः 4) द्विगुः
 41) अद्य संस्कृतसप्ताहस्य पञ्चमदिनम् अस्ति । रेखाङ्कितपदे समासः ..... ।
 1) अव्ययीभावः 2) द्वन्द्वः 3) कर्मधारयः 4) तत्पुरुषः

X. निर्देशानुसारं वाच्यपरिवर्तनं कुरुत ।

- 42) बालकाः क्रीडाङ्गणे क्रीडन्ति। इत्यस्य कर्मणि प्रयोगः ..... ।
 1) बालकैः क्रीडाङ्गणे क्रीडन्ति । 2) बालकैः क्रीडाङ्गणे क्रीड्यते ।
 3) बालकैः क्रीडाङ्गणे क्रीडन्ते । 4) बालकैः क्रीडाङ्गणे क्रीड्यन्ते ।
 43) मुनी फलं खादतः। इत्यस्य प्रयोगस्य परिवर्तनेन ..... फलं खाद्यते ।
 1) मुनये 2) मुनिना 3) मुनिभ्याम् 4) मुनिभिः
 44) अनूषा वार्तापत्रिकां पश्यति । कर्मणिप्रयोगे ..... वार्तापत्रिका ..... ।
 1) अनूषया – द्रक्ष्यते 2) अनूषा – द्रक्ष्यति 3) अनूषा – दृश्यते 4) अनूषया – दृश्यते
 45) भ्रात्रा देवालयः गम्यते । कर्तरिप्रयोगे..... ।
 1) भ्राता देवालयः गच्छति । 2) भ्राता देवालयं गच्छति । 3) भ्रातरौ देवालयं गच्छतः। 4) भ्राता देवालयं गम्यते ।
 46) सुरेशः गृहं प्रति फलानि नयति । इत्यस्य कर्मणिप्रयोगः..... ।
 1) सुरेशः गृहं प्रति फलानि नयन्ति 2) सुरेशेन गृहं प्रति फलानि नयति ।
 3) सुरेशेन गृहं प्रति फलानि नीयन्ते । 4) सुरेशेन गृहं प्रति फलानि नीयते

XI. अधः प्रदत्तेभ्यः प्रत्ययसम्बद्धप्रश्नेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

47. बाहुबली चित्रम् उत्तमम् चित्रम् अस्ति । रेखाङ्कितस्य पदस्य ..... प्रकृतिः ..... प्रत्ययः ।
 1) बल + इनि 2) बल + टाप् 3) बल + मतुप् 4) बल + अनीयर्
 48. तत्र एकः समाज+ ठक् कार्यक्रमः प्रचलति। रेखाङ्कितपदयोः समस्तपदं .....।
 1) सामाजाकः 2) समाजिकः 3) सामाजिकः 4) सामाजाकि

49. वातावरणे अधिक-उष्ण + तल् अस्ति। रेखाङ्कितपदयोः समस्तपदं .....

- 1) उष्णता   2) उष्णिता   3) ऊष्णता   4) उष्णम्

50. समीरः बुद्धिमान् छात्रः वर्तते। रेखाङ्कितस्य पदस्य ..... प्रकृतिः ..... प्रत्ययः ।

- 1) बुद्धि + मतुप्   2) बुद्धि + इनि   3) बुद्धि + तल्   4) बुद्धि + अनीयर्

51 सः समाधानं ज्ञा + शत् लिखति । रेखाङ्कितपदयोः समस्तपदं .....

- 1) ज्ञानन्   2) जाननः   3) ज्ञानी   4) जानन्

XII. निर्देशानुसारम् अधः प्रदत्तवाक्येषु संशोधनं / रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत ।

52. .... भारतदेशे बह्व्यः नद्यः प्रवहन्ति ।

- 1) सुविशाला   2) सुविशाले   3) सुविशालः   4) सुविशालेन

53. ऋषयः पक्वानि फलानि खादति । रेखाङ्कितपदस्य संशोधनं कुरुत ।

- 1) खादामि   2) खादतः   3) खादथः   4) खादन्ति

54. गौः घ्रासं खादन्ति । रेखाङ्कितपदस्य संशोधनं कुरुत ।

- 1) गावः   2) गायः   3) गाः   4) गावौ

55 . पुत्रः ..... नमति ।

- 1) अम्बा   2) अम्बाम्   3) अम्बायै   4) अम्बायाः

XII. निर्देशानुसारम् अधः प्रदत्तप्रश्नेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं समाधानं चिनुत ।

56. “ बृहत् विवरमार्गः ” ..... राज्ये अस्ति ।

- 1) आन्ध्रप्रदेश   2) अस्सोम्   3) काश्मीर   4) महाराष्ट्र

57 “ झार्खण्डः ” ..... जन्मस्थानम् ।

- 1) गुरुनानकस्य   2) तुकारामस्य   3) समर्थरामदासस्य   4) बिसर्मुण्डस्य

58. .... प्रमुखः कृषिशालज्ञः ।

- 1) रेवणः   2) पराशरः   3) चणकः   4) सि.वि.रामन्

59. १४ आगष्ट १८७२ ..... इत्यस्य जन्म तिथिः ।

- 1) स्वामी दयानन्दः   2) विवेकानन्दः   3) अरविन्दघोषः   4) बुद्धः

60. “ सिद्धिर्भवति कर्मणा ” इति ..... संस्थायाः ध्येयवाक्यम् ।

- 1) IIT KANPUR   2) UNIVERSITY OF RAJSTHAN
3) MNN TECH. ALAHABAD   4) SIFAS, SINGAPORE

*****